

Emne nr. 47

M J Ø L K E S A L G

1. Var det noko sal av mjølk og fløyte i Dykkar bygd før meieria kom til?
2. Var det søt, skuma eller sur mjølk ein selde?

I. Salg av søt mjølk

3. Vart dette salet drive jamnt heile året, var det sesongsal eller var det reint tilfeldig?
4. Kva gardar eller bruk var det som i tilfelle selde heile året? Vi ville gjere få talet og namnet på gardane (bruka) om det er mogeleg.
5. Var det nokon serleg grunn til at desse gardane (bruka) dreiv med slikt sal framom andre?
6. Kor stor del av mjølkeproduksjonen frå desse gardane (bruka) vart nytta slik?
7. Var det morgonmålet eller kveldsmålet dei selde, eller begge mål?
8. Selde ein mjølka beinveges til forbrukar eller var det for vidare sal?
9. I tilfelle det var for vidare sal, hadde då den som kjøpte, berre sal av mjølk eller selde han (ho) andre varer og? Kva for varer var det i tilfelle?
10. Var det avtale om fast levering til detaljisten (og i tilfelle for alle eller berre visse dagar i vika), eller drog seljaren frå detaljist og baud fram mjølka?
11. Dersom salet var til forbrukarar, var desse då bygdefolk eller byfolk?
Med bygdefolk meiner vi slike som budde

innan heradet og som ikkje hadde jord; det kan vera folk ved stasjonsby eller stoppestad for båt, fabrikkarbeidarar, strandsitjarar, lærar, lækjar e. a. Med byfolk meiner vi dei som bur i by eller ladestad. Gjer greie for kva slag bygdefolk eller kva for by (byar) det vart seld mjølk til.

12. Var det alle slag byfolk som kjøpte mjølk beinveges frå produsenten eller var det berre visse samfunnsgrupper?

13. Kom kjøparen og henta mjølka sjølv eller måtte seljaren koma med henne?

14. Var det noko samarbeid mellom seljarane, t. d. slik at dei drog til byen eller salsstaden kvar sin dag og tok med mjølk for kvarandre?

15. Stod seljaren på torget eller ein annan lagleg stad og selde mjølka eller drog han om frå hus til hus og baud den fram? Dersom det siste var tilfelle, kjenner De då til at seljarane hadde delt byen mellom seg?

16. Kjenner De til at salet var organisert på nokon måte, t. d. slik at det var avtale mellom seljar og kjøpar om fast levering kvar dag eller visse dagar i vika? Kom seljaren då på døra med mjølka, eller møtte kjøparen fram på ein viss stad og tok mot henne?

17. Kva slag kjerald hadde seljaren mjøla i? Og kjøparen? Vi ville gjerne få opplysningar om man, materiale, form og storleik på kjeralda.

18. Kva mæleeining vart nytta når dei selde beinveges til forbrukar (t.d. pott, liter, kilo)?

19. Kva var prisen for mjølka? Prisoppgåver bør vera tidfeste på tiåret eller så.

20. Rekna dei at veglengda og transportvanskane hadde nok å seia for lønsemda ved slikt sal? Hadde dei noko mål eller tanke om kor langt dei kunne dra med mjølka utan å tapa på det?

21. Dersom det vart drive noko sesongsal av søt mjølk, t.d. i samband med fiske, marknad e. a.), vil vi gjerne få utgreiing om det, med opplysningar om kven som kjøpte mjølk,

når på året det vart drive, om lag kor mykje som vart selt og kva for gardar som dreiv med dette, om salet var organisert på nokon måte og kva pris det var på mjølka.

22. Har det vore noko tilfeldig sal av søt mjølk i Dykkar bygd? Var det sal til folk som fór framom, var det sal av mjølk som ein tok med eller sende til byen når ein sjølv eller andre skulle dit i anna ærend eller gjekk det for seg på annan måte?

23. Dersom ein tok med eller sende søt mjølk til byen når ein sjølv eller andre skulle dit i anna ærend, kor mykje tok eller sende ein då til vanleg med og kva hadde ein mjølka i?

24. Tok eller sende ein då mjølka med etter førehandsavtale eller ”på vona”?

II. Salg av skuma mjølk

25. Dersom det var vore drive jamt heilårssal av skuma mjølk, vil vi gjerne få opplysningar om det. De kan nytta sp. 4-19 som mønster.

26. Dersom det har vore drive noko sesongsal av skuma mjølk, vil vi gjerne få opplysningar om de òg, sjå sp. 21.

27. Har det vore nok tilfeldig sal av sur mjølk og korleis gjekk dette for seg? Sjå sp. 22-24.

III. Salg av sur mjølk

28. Dersom det har vore drive jamt heilårssal av sur mjølk, vil vi gjerne få opplysningar om det, De kan nytta sp. 4-19 som mønster.

29. Dersom det har vore drive noko sesongsal av sur mjølk, vil vi gjerne få opplysningar om det òg. Sjå sp. 21.

30. Har det vore noko tilfeldig sal av sur mjølk og korleis gjekk dette for seg. Sjå sp. 22-24.

IV. Salg av fløyte

31. Dersom det har vore drive jamt heilårssal av fløyte, vil vi gjerne få opplysningar om det. De kan her og nytta sp. 4-19 som mønster.

32. Dersom det har vore drive noko sesongsal av fløyte, vil vi gjerne få opplysningar om det. Sjå sp. 21.

33. Har det vore noko tilfeldig sal av fløyte og korleis gjekk dette for seg? Sjå sp. 22-24.

34. Er det kjent at dei frakta fløyten til byen eller salsstaden ved å putta fløytekaren oppi mjølkeketet?

V

35. Har det vore skikk at den bygdemann som av ein eller annan grunn ikkje hadde mjølk, gjekk til den eller dei som hadde, og fekk det han trong utan å betala, eller betalte seinare med arbeidshjelp, eller ved å levera mjølk igjen seinare?

36. Hjelppte bøndene kvarandre på denne måten, eller gjekk hjelpa til husmenn eller jordlause folk?

37. Korleis såg folk på slik hjelp?